

7. Dialogkafé

DIALOGKAFÉ är en metod att organisera stora möten eller konferenser som ger upp till ett hundratal personer möjlighet att kring ett givet tema utforska gemensamma intressen, enas om tolkningar och definitioner samt prata ihop sig kring förslag de finner intressanta och fruktbara att gå vidare med. För människor som har ett projekt, en utbildning eller någon annan gemensam uppgift framför sig, kan ett *Dialogkafé* bilda utgångspunkten för det kommande arbetet och vara ett kraftfullt verktyg för att skapa delaktighet och samsyn.

Kortfattad beskrivning

Ett dialogkafé består av två kortare och ett längre samtalspass i smågrupper med max åtta personer i varje. I det första passet tolkar och konkretiserar deltagarna temat. Det andra passet är en fördjupning med samma inriktning men med andra samtalarer. I det tredje passet tar deltagarna fram olika strategier för att förverkliga några av de idéer som kom fram under pass 1 och 2.

Ett dialogkafé tar 3–4 timmar att genomföra.

Förberedelser

Välj en stor lokal och sätt upp ett lämpligt antal bord med plats för minst 4 och högst 8 personer kring varje.

Formulera temat som diskussionsfrågor. Kopiera upp dem till varje deltagare eller skriv upp dem på blädderblock eller tavla:

- dels 2–3 frågor med vars hjälp temat kan analyseras
- dels någon fråga om möjliga strategier att gå vidare med temat.

Exempel:

Inflytande (Inför uppgiften att bilda en elevkår)

1. Vad är inflytande? Ge exempel på tillfällen när du haft inflytande. Lyft fram några exempel och skriv ner dem!
2. Hur skulle ett ökat elevinflytande märkas i skolan? På fritiden?
3. Hur gör vi för att få ett ökat elevinflytande?

Marknadskommunikation (I början av en yrkesutbildning eller starta eget-kurs)

1. Vad är en marknadskommunikatör? Vad tror du en sådan person ägnar sig åt? Vad anser gruppen? Lista uppgifter en marknadskommunikatör skulle kunna ha.
2. Vilken position bör marknadskommunikatören ha i en organisationsstruktur?
3. Hur får vi företagen att inse behovet av marknadskommunikatörer?

Kopiera upp *Dialogregler* samt *Instruktioner till bordsvärdarna*. Lägg ut dem på borden.

Dialogregler:

- Var och en säger i tur och ordning sitt namn och ger kort sin syn på dagens tema.
- Lyssna uppmärksamt på den som talar.
- Tala utifrån dig själv, använd »jag« istället för »man«.

Instruktioner till bordsvärdarna:

- Stanna kvar vid samma bord under alla tre dialogpassen.
- Se till att samtalen kommer igång och att deltagar-

na följer dialogreglerna.

- Se till att det viktigaste som kommer upp under samtalen antecknas.
- Se till att deltagarna vid bordet utser en eller flera rapportörer.
- Sammanfatta tidigare samtal vid ditt bord i början av dialogpass 2 och 3.

Förbered två anslagsplank på var sin väggyta: ett för deltagarnas *analyser* och ett för deltagarnas *strategiförslag*. Spännpappslängder som kan anpassas till antalet bord fungerar utmärkt.

Gör i ordning 3–5 pluppar till varje deltagare. Ha dem till hands på olika fat för varje bord.

Förbered bordsbyten enligt följande regler:

- Är det exempelvis 40 personer som deltar, kan det vara lagom med åtta bord och fem personer kring varje. Sätt väl synliga nummer på bordet från 1 – 8.
- Gör i ordning 40 små lappar: fem lappar med siffran 1, fem med siffran 2, fem med siffran 3 osv. upp till fem med siffran 8.
- Låt varje deltagare dra en lapp vid entrén samtidigt de uppmanas att slå sig ner vid *valfritt* bord, högst fem vid varje.
- Efter första dialogen är det dags att byta bord första gången. Innan deltagarna hunnit resa sig, instruera dem att ta fram nummerlapparna de fick vid entrén och nu bege sig till det bord som har samma siffra.
- Efter avrapportering och ev. kaffe, byter deltagarna bord för andra gången och återgår då till sina ursprungliga bord.

OBS! Bordsvärdarna ska stanna kvar vid sina bord!

Gör ett tidsschema. Exempel:

- 08.00 Deltagarna anländer. Genomgång av dagens tema, regler, osv.
08.30 Första dialogen startar

09.00 Bordsbyte

09.10 Andra dialogen startar

09.40 Avrapporteringen vid analysplanket.

Fika och bordsbyte.

10.10 Tredje dialogen startar

11.00 Avrapportering vid strategiplanket

11.25 Gemensam bedömning av analyser och strategier

11.45 Utvärdering

12.00 Avslutning

Steg 1. Introduktion av dialogkaféet och dess tema

Det är viktigt att inte krångla till instruktionerna även om det är många moment att hålla reda på:

- Låt deltagarna sätta sig vid borden, 5-8 personer runt varje. (Denna ursprungliga placering kan vara uppgjord i förväg.)
- Gå igenom temat för dialogkaféet.
- Se till att varje bord utser en bordsvärd. (Värdarna kan vara utsedda i förväg.)
- Ge deltagarna tider för de tre olika dialogpassen.
- Ange platserna för *analysplanket* där samtalen under den andra passet redovisas och *strategiplanket* där samtalen under tredje passet redovisas.
- Gå igenom *Dialogregler* och *Instruktioner till bordsvärdarna*.
Tid: 30 minuter

Steg 2. Första dialogen – analys av temat

Bordsvärdarna övertar ansvaret och ser till att första samtalspasset kommer igång och genomförs enligt dialogreglerna.

Tid: 20 – 30 minuter

Steg 3. Bordsbyte 1

Övningsledaren avbryter den första dialogen och instruerar hur första bordsbytet går till. Enbart bordsvärdarna stannar kvar vid sitt ursprungliga bord.

Tid: 10 minuter

Steg 4. Andra dialogen – fördjupad analys

När omflyttningen är klar, gör bordsvärden en kort sammanfattning av det tidigare samtalet vid bordet, därefter sätter värden igång den nya dialogen. Samma regler och samma fokus på en analys av dagens tema som tidigare.

Tid: 20 – 30 minuter

Steg 5. Avrapportering vid analysplanket

Varje bord utser en eller flera rapportörer som redovisar samtalet och sätter upp gruppens sammanfattningar på analysplanket. Rapportörerna bör uttrycka sig kortfattat, helst i slagord.

Här kan det vara läge att servera kaffe och sträcka på benen en stund. Uppmana alla deltagarna att ta del av allt som förts upp på analysplanket.

Tid: 25 minuter

Steg 6. Bordsbyte 2

Övningsledaren uppmanar deltagarna att återgå till sina ursprungliga bord.

Tid: 5 minuter

Steg 7. Tredje dialogen – strategiförslag

Bordsvärdarna inleder samtalet med en kort sammanfattning av de två tidigare samtalen vid bordet. Nu flyttas fokus från analys till strategitänkande: Hur gör vi för att...? Hur får vi till stånd...? Vad krävs för att...?

Tid: 40–60 minuter

Steg 8. Avrapportering vid strategiplanket

Nya rapportörer utses som redovisar samtalet vid bordet och sätter upp gruppens sammanfattningar på strategiplanket.

Under tiden plockar övningsledaren fram plupparna och delar ut dem till deltagarna. Det är klokt att ha förberett ett fat med pluppar till varje bord.

Tid: ca 25 minuter

Steg 9. Gemensam bedömning av analyser och strategier

Låt deltagarna studera vad som kommit upp dels på analysplanket och dels på strategiplanket. De fördelar sedan sina pluppar fritt bland de analyser/strategiförslag som de tycker verkar intressantast.

Tid: 20 minuter

Steg 10. Utvärdering

Rör det sig om en mindre grupp kan en grundligare utvärdering göras, förslagsvis med hjälp av följande frågebatteri:

- Har jag haft möjlighet att påverka?
- Hur värderades mina idéer?
- Togs det lika hänsyn till var och en?
- Kunde jag själv bevaka mina intressen?
- Blev jag intresserad av nya saker under resans gång? Gjorde jag omprovningar?
- Hur har jag blivit bemött under dagen? Hur har jag sett på andra?

I riktigt stora grupper kan det vara svårt att få till stånd några grundligare utvärderingar. Gör då två Linje-övningar (se *Handboken* s. 194) utifrån frågorna:

- Har dagen varit kass eller toppen?
- Har dagen handlat om viktiga frågor eller struntsaker?

Tid: 15 minuter ☺